

форми та методи підвищення кваліфікації та перепідготовки вчителів та ін. Було встановлено, що більшість досліджень присвячено проблемам підготовки вчителів загальноосвітніх шкіл. Проведений аналіз показав малу кількість робіт, присвячених підготовці педагогів професійного навчання. У зв'язку з цим в умовах модернізації вітчизняної професійно-педагогічної освіти актуальним є дослідження зарубіжного досвіду підготовки педагогічних кадрів для реалізації програм професійного навчання з метою виявлення його позитивних і негативних сторін, а також творчого використання прогресивних елементів у вітчизняній освітній системі.

На завершення зазначимо, що в період активного розвитку інтеграційних процесів в освітній сфері порівняльно-педагогічні дослідження відіграють важливу роль та мають великий потенціал для наукового забезпечення оновлення української професійно-педагогічної освіти, підвищення її якості та конкурентоспроможності. В даний час порівняльні дослідження з проблем педагогічної освіти – це сфера компаративних досліджень, які орієнтовані на виявлення потенційних можливостей підвищення ефективності національної системи освіти на основі вивчення міжнародного освітнього досвіду.

Список використаних джерел:

1. Мясников В.А. Образование в глобальном измерении : монография / В.А. Мясников, И.А. Найденова, И.А. Тагунова. – М. : ИТИПРАО, 2009. – 512 с.

Марченко Н.М.

старший викладач,

*Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди*

ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ ФОРМУВАННЯ РЕЦЕПТИВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ НА БАЗІ АНГЛІЙСЬКОЇ

Питанням постановки цілей навчання іноземної мови займалися багато методистів. М.В. Баришніков, І.Л. Бим, Л.Г. Денисова, М.І. Реутов, Е.І. Соловцова та ін. займалися уточненням цілей навчання другої іноземної мови. Ключовим поняттям у формулюванні цілей

навчання як першої іноземної (ІМ1) так і другої іноземної мови (ІМ2) є комунікативна компетенція. Ціль навчання ІМ2 Л.Г. Денисова та Е.І. Соловцова визначають як формування комунікативної компетенції на основі комунікативних умінь студентів в ІМ1, а також на основі сформованих раніше загально навчальних умінь як на міжмовному так і на міжпредметному рівнях [3].

Метою даної статті є уточнення сучасних вимог до іншомовної комунікації і професійної підготовки вчителя в області граматики та визначення цілей, змісту та завдань формування рецептивної граматичної компетенції німецької мови як другої іноземної на початковому ступені педагогічних ВЗО.

М.В. Баришніков формулює дві пріоритетні цілі навчання ІМ2: 1) когнітивно-комунікативна ціль; 2) когнітивно-розвиваюча ціль. Реалізація комунікативно-когнітивної цілі має на меті в першу чергу оволодіння читанням автентичних іншомовних текстів. Це означає, що навчання в комплексі всім іншим видам комунікативної діяльності (аудіюванню, говорінню, письму) повинно привести до реалізації головної ведучої складової – навчання уміння читати автентичні іншомовні тексти. В методиці навчання ІМ2 закладена продуктивна ідея доучування іноземної мови у відповідності до потреб, що виникають. Суть когнітивно-розвиваючої цілі методист визначає в тому, що вивчення ІМ2 розвиває загальнодумовні та мовленнєві здібності тих хто навчається, загострюючи їх увагу до мовних форм вираження думки в іноземній та рідній мовах, роблячи студентів лінгвістично цікавими особистостями [1, с. 18-20].

Як відомо цілі навчання іноземної мови в ВЗО визначаються Державним освітнім стандартом та Програмою з іноземних мов. Згідно з «Типовою програмою з німецької мови...» та сучасними вимогами до навчання можна виділити такі цілі: практична, когнітивна, розвиваюча, освітня, виховна та професійно зорієнтована [5, с. 15]. Згідно з цими цілями процес навчання повинен забезпечити розвиток іншомовної комунікативної та когнітивної компетенції, що поєднують в собі мовну, мовленнєву, соціокультурну, навчальну та професійну складові компетенцій; розвиток умінь переносу знань та навичок у нову ситуацію на основі здійснення проблемно-пошукової діяльності (використання знань з рідної мови та ІМ1); розвиток навчальних стратегій та готовності до рефлексії, самоосвіти, самовдосконалення; створення підґрунтя для безперервного самостійного навчання; виховання культури спілкування, прийнятої в сучасному цивілізованому світі, ціннісних орієнтацій, розуміння важливості оволодіння іноземними мовами і потреби користування ними як

засобом спілкування, позитивне ставлення до мови та культури народу, який розмовляє цією мовою, виховання ціннісних орієнтацій; інтегрований розвиток професійно спрямованої комунікативної компетенції за допомогою практичної презентації різноманітних способів та завдань, через безпосередню участь у формуванні власного процесу навчання та вивчення.

Враховавши та узагальнивши всі вище перераховані загальні цілі, ми визначаємо конкретно цілі та завдання формування рецептивної граматичної компетенції німецької мови на базі англійської на початковому етапі вивчення :

- *практична* ціль передбачає практичне опанування студентами граматичного матеріалу для здійснення іншомовного спілкування в таких видах мовленнєвої діяльності як читання та аудіювання;

- *розвиваюча* ціль передбачає розвиток лінгвістичної компетенції за допомогою розширення та поглиблення граматичних знань, що необхідні для комунікації про теми та проблеми які відібрані та визначені для I року вивчення мови з урахуванням комунікативних умінь в рідній та першій іноземній мовах;

- *розвиток навчально-стратегічної компетенції* шляхом осмислення власного навчального процесу, що є поштовхом для розвитку рефлексії, та шляхом використання важливих для ВНЗ непрямих навчальних стратегій саморегуляції та прямих або когнітивних, що оптимізують засвоєння граматики та полегшують процеси оволодіння читанням та аудіюванням;

- *виховна ціль* передбачає розвиток соціокультурної компетенції студентів шляхом розширення країнознавчих та соціокультурних знань та виховання позитивного ставлення, толерантності до німецькомовних країн та їх культури засобами навчання, що відібрані для опрацювання граматичного матеріалу;

- *розвиток професійно спрямованої комунікативної компетенції* за допомогою презентації нових методів та способів навчання та спонукання для розвитку рефлексії в процесі вивчення рецептивної граматики.

Специфіка курсу ІМ2 в плані його завдань проявляється в тому, що скромні в порівнянні з ІМ1 практичні цілі навчання повинні передбачати формування таких умінь та навичок і засвоєння такого мовного матеріалу, які б з одного боку забезпечували готовність до викладання цієї мови в школі зразу після закінчення ВЗО, а з іншого – найбільш успішно виконували роль базису для подальшого самовдосконалення в цій мові [4, с. 43-44].

Що стосується рецептивної граматики, то розрив у сфері завдань навчання ІМ1 та ІМ2 повинен бути не великим, так як майбутні вчителі повинні володіти такими знаннями в ІМ2, щоб використовувати їх в сфері своїх інтелектуальних інтересів шляхом читання літератури, газет та журналів.

Оволодіння граматичним матеріалом реалізується у формуванні мовленнєвої компетенції. Рецептивні як мовні так і мовленнєві навички є невід'ємним компонентом уміння читати та сприймати на слух іншомовні тексти при недосконалому володінні іноземною мовою і базою для його розвитку. Від ступеня сформованості рецептивної мовленнєвої граматичної навички, її синтаксичного компонента багато в чому залежить успішність автоматизованого розпізнавання структури речення, виділення суб'єктів та предикатів.

Компетенція на якій базується весь навчальний процес, визначається як навчально-стратегічна. Навчальна компетенція, що характеризується автономністю студента, як і всі інші компетенції, повинна розвиватися поетапно. Так як німецька мова вивчається як друга іноземна, то студенти повинні вже володіти багатьма стратегіями. Це можуть бути елементарні стратегії вивчення мови: непрямі чи метакогнітивні стратегії (афективні, соціальні та ті, що регулюють процес навчання), прямі або когнітивні (що стимулюють запам'ятовування і полегшують засвоєння мовних явищ), а також стратегії використання іноземної мови або компенсаторні стратегії, що допомагають тому хто навчається компенсувати в процесі спілкування недоліки власних знань та умінь [2, с. 81].

Необхідність підготовки майбутніх учителів німецької мови об'єктивно зумовлена вимогами чинної Програми, серед яких – вимоги не лише до граматичної а й до професійної компетенцій. Випереджаюча професіоналізація навчального процесу при формуванні рецептивної граматичної компетенції повинна бути розвинена так, щоб після першого року вивчення німецької мови читаючи та аудіюючи тексти студенти могли чути та розрізняти прості граматичні помилки, виправляти їх, застосовуючи адекватні засоби, розуміти відмінності побудови українського, англійського та німецького повідомлення, звертання, наказу, прохання, що звучать на заняттях, розуміти прості автентичні тексти з лінгвістики, педагогіки та методики, а також професійно-зорієнтовані повідомлення по радіо та телебаченню, вибирати важливу професійно спрямовану інформацію з фахових журналів, знаходити в тексті речення, що ілюструють граматичні правила та ін.

Навчально-стратегічна, професійно-орієнтована, мовленнєва компетенції пов'язані між собою і їх формування відбувається в комплексі, тому ми не можемо чітко розподілити завдання у відповідності до якоїсь однієї компетенції. Вирішення всіх вище перерахованих завдань допоможе досягненню поставлених цілей.

Список використаних джерел:

1. Барышников Н.В. Методика обучения иностранным языкам в школе / Н.В. Барышников. – М.: Просвещение, 2003. – 159 с.
2. Бориско Н.Ф. Концепция учебно-методического комплекса для практической Языковой подготовки учителей немецкого языка (на материале интенсивного обучения): монография / Н.Ф. Бориско. – К.: Изд. центр КГЛУ, 1999. – 268 с.
3. Денисова Л.Г., Соловцова Є.И. Второй иностранный язык в средней школе / Л.Г. Денисова, Є.И. Соловцова– 1995. – № 3 – С. 11-15.
4. Лapidус Б.А. Обучение второму иностранному языку как специальности. Учеб. Пособие. – М.: Высшая школа, 1980. – 179 с.
5. Curriculum für den sprachpraktischen Deutschunterricht an pädagogischen Fakultäten der Universitäten und pädagogischen Hochschulen. – К.: Ленвіт, 2004. – 256 с.

Мекшун А.Д.

старший викладач,

Чернігівський національний технологічний університет

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ НА ШЛЯХУ ПРАВОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Зміна парадигми вітчизняної вищої освіти визначила нові погляди і підходи на професійну підготовку кадрів. Колишні напрямки вищої освіти орієнтувалися на знання та вміння, виховання студентів здійснювалося в руслі традиційних суспільних цінностей та ідеалів. Вища освіта сьогодні в якості пріоритетних характеристик виділяє компетентність, ерудицію, індивідуальну творчість, самостійний пошук знань і потребу їх вдосконалення, високу культуру особистості.

Формування готовності студентів до майбутньої праці у соціальній сфері є складним процесом, обумовленим взаємодією всіх складових професійної підготовки у вищій школі. Тому важливим є вивчення існуючого у професійній освіті педагогічного досвіду з формування